2018. S43T

RABHADH Ní mór duit an páipéar seo a thabhairt ar ais le do fhreagarleabhar, nó caillfear marcanna	Scrúduimhir an Iarrthóra ☞

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH 2018

STAIDÉAR GNÓ – ARDLEIBHÉAL – PÁIPÉAR I

DÉ MÁIRT 12 MEITHEAMH 2018 – MAIDIN 9.30 – 12.00

ROINN A

(80 marc)

- Tá 4 mharc ag gabháil le gach ceist i Roinn A.
- Freagair **GACH** ceist.
- Bronnfar marcanna ar obair, ar leagan amach agus ar chur i láthair, fóiliónna agus dátaí san áireamh de réir mar is cuí.
- Ba cheart go dtaispeánfaí an lá, an mhí agus an bhliain sna dátaí.
- Is ceadmhach áireamháin a úsáid.

ROINN A

(80 marc)

Freagair an 20 ceist ar fad. Tá 4 mharc ag gabháil le gach ceist.

---

1. Úsáidtear na ceannlitreacha seo a leanas sna Seirbhísí Airgeadais. Cad dó a sheasann siad?

CCÚT (DIRT)	
RIB (CAR)	
RCB (APR)	

2. Sainaithin **dhá** shampla de ghléasanna ionchuir agus **dhá** shampla de ghléasanna aschuir a úsáidtear i dteicneolaíocht na faisnéise.

GLÉASANNA IONCHUIR	(i)
	(ii)
GLÉASANNA ASCHUIR	(i)
	(ii)

3. Líon isteach na **trí** bhosca bhána uimhrithe **(i)** go **(iii)** chun an cuntas trádála thíos a chomhlánú:

Cuntas Trádála TAG Teo. don bhliain dar críoch 31-12-2017			
	€	€	€
Díolacháin			**(i)**
Stoc (01/01/2017)		85,000	
(ii)	151,000		
Carraeireacht Isteach	4,000	155,000	
		240,000	
Stoc (31/12/2017)		50,000	190,000
(iii)			150,000

4. Tá na figiúirí seo a leanas sna cuntais chríochnaitheacha ag cuideachta:

Ollbhrabús €85,500 **Caipiteal in Úsáid €950,000** **Speansais Iomlána €28,500**

Ríomhtar an toradh ar chaipiteal in úsáid mar a leanas: $\frac{\text{glanbhrabús}}{\text{caipiteal in úsáid}} \times \frac{100}{1}$

Ríomh an toradh ar chaipiteal in úsáid agus úsáid na figiúirí thuas. Taispeáin do chuid oibre.

Freagra:
%

Obair:

5. Mínigh an chúis a bhfuil brandáil tábhachtach do chuideachta.

____

____

____

____

6. Ar 8 Meitheamh 2018, cheannaigh E. de Paor, miondíoltóir, trealamh ar €2,100 ar airgead tirim. Ní raibh CBL ar bith le híoc ar na hearraí seo.

Comhlánaigh **cuntais mhórleabhair E. de Paor** agus taispeáin ainmneacha na gcuntas agus na sonraí ábhartha, uimhrithe ó **(i)** go **(iv)**:

(i) Cuntas ____________________

Dr Sr

Dáta	Sonraí	€	Dáta	Sonraí	€
2018 Meitheamh 8	**(ii)**	2,100			

(iii) Cuntas ______________________

Dr Sr

Dáta	Sonraí	€	Dáta	Sonraí	€
			2018 Meitheamh 8	**(iv)**	2,100

7. Comhlánaigh **agus** comhardaigh an cuntas rialúcháin féichiúnaithe ar an 31 Bealtaine 2018 ón eolas seo a leanas:

	€
Iarmhéid na bhféichiúnaithe ar an 1 Bealtaine 2018	5,700
Airgead tirim iomlán a fuarthas ó fhéichiúnaithe i mí na Bealtaine	5,400
Iomlán na ndíolachán creidmheasa i mí na Bealtaine	6,100

Dr	**Cuntas Rialúcháin Féichiúnaithe**				Sr
Dáta	Sonraí	€	Dáta	Sonraí	€

NÓ (Formáid Mhalartach)

Cuntas Rialúcháin Féichiúnaithe				
Dáta	Sonraí	Dr	Sr	Iarmhéid
		€	€	€

8. Mínigh an téarma 'córas geilleagrach saoriomaíochta/saorfhiontraíochta'.

9. Cuir tic (✓) sna colúin chuí le taispeáint cén áit i gcuntais chríochnaitheacha gnólacht feirmeoireachta ba cheart na míreanna seo a leanas a bhreacadh ar 31/12/2017:

	Ráiteas Oibriúcháin	**Clár Comhardaithe**
Táillí tréidlia		
Dímheas tarracóra		
Díolachán féir thirim		

10. Mínigh **dhá** thoisc a gcuirfeadh cuideachta san áireamh sula roghnóidís córas seachadta oiriúnach dá gcuid earraí:

(i) ____

(ii) ____

11. Ar 1 Bealtaine 2018, bhí óinchiste de €225 ag Mionairgeadóir i ngnólacht gnóthach gruagaireachta. Le linn mhí na Bealtaine, chaith sí €57 ar irisí, €59 ar phostas agus €61 ar shólaistí.

(i) Mínigh an téarma 'Óinchiste'.

(ii) Ríomh an méid airgid a theastóidh ón Mionairgeadóir chun an t-óinchiste a athlíonadh. Taispeáin do chuid oibre.

Freagra:
€

Obair:

12. Baineann na sonraí thíos leis an trádáil idirnáisiúnta de chuid tíre don bhliain 2017:

Allmhairí sofheicthe	**€650 milliún**	**Allmhairí dofheicthe**	**€450 milliún**
Onnmhairí dofheicthe	**€550 milliún**	**Onnmhairí sofheicthe**	**€700 milliún**

Úsáid na figiúirí thuas agus ríomh an comhardú trádála.
Taispeáin do chuid oibre.

Freagra:
€____________ milliún

Obair:

13. Líon isteach na **trí** bhosca bhána uimhrithe **(i)** go **(iii)** chun an Cuntas Leithghabhála Brabúis agus Caillteanais a chomhlánú, ón eolas seo a leanas:

Scairchaipiteal údaraithe	€750,000
Scairchaipiteal eisithe	€650,000
Díbhinní a íocadh	5%

Cuntas Leithghabhála Brabúis agus Caillteanais Kors Teo. **don bhliain dar críoch 31-12-2017**		
		€
Glanbhrabús		**570,000**
Lúide díbhinní		**(i)**
(ii)		**(iii)**

14. Mínigh **dhá** chúis a bhfuil stocáireamh riachtanach i ngnólacht ar bith.

(i) ____

____

(ii) ____

____

15. (i) Breac na hiarmhéideanna seo thíos i leabhar cúnta ginearálta páirtchomhlánaithe Ophelia Teo.:

1 Eanáir 2018	Foirgnimh	€575,000
	Rótharraingt bhainc	€9,610

(ii) Ríomh an gnáth-scairchaipiteal:

Ophelia Teo. – Leabhar Cúnta Ginearálta				
Dáta	Sonraí	F	Dr	Sr
			€	€
	Foirgnimh	MLG_1		
	Creidiúnaithe	MLC_1		10,000
	Banc	LA_1		
	Gnáth-scairchaipiteal	MLG_2		
	Sócmhainní, dliteanais agus scairchaipiteal Ophelia Teo. ar an dáta seo.			

16. Mínigh an téarma 'dliteanas neamhtheoranta'.

____

____

____

17. Breac an beart seo a leanas i leabhar aischur isteach Ó Canainn Teo.:

Ar 3 Meitheamh 2018, chuir Frainc Teo. earraí de luach €2,100 ar ais go dtí Ó Canainn Teo. (nóta creidmheasa uimh. 24). Ba é 23% an ráta CBL ar na hearraí seo.

Ó Canainn Teo. – Leabhar Aischur Isteach						
Dáta	Sonraí	Uimh. NC	F	Glan €	CBL €	Iomlán €

18. Cuir tic (✓) sna colúin cheart le taispeáint cé acu an foinsí airgeadais gearrthéarma, meántéarma nó fadtéarma iad na foinsí airgeadais seo a leanas.

Foinse Airgeadais	**Gearrthéarma**	**Meántéarma**	**Fadtéarma**
Morgáiste			
Creidiúnaithe			
Fruilcheannach			

19. Liosta miondíoltóirí atá i **gColún 1**. I **gColún 2**, tá liosta ráiteas ar féidir iad a mheaitseáil leis na miondíoltóirí seo.

(Tá ráiteas amháin ann nach mbaineann le ceann ar bith de na téarmaí miondíoltóirí.)

Miondíoltóirí	**Ráitis**
1. Ollmhargadh	**A.** Siopa ar le húinéir amháin é agus a bhfuil mórán brainsí aige ar fud na tíre.
2. Grúpa deonach	**B.** Siopa féinseirbhíse a chuireann réimse mór earraí éagsúla ar fáil.
3. Siopa ilbhrainsí	**C.** Siopa a bhunaítear le cead ón úinéir.
	D. Siopaí a thagann le chéile le bheith san iomaíocht.

Meaitseáil an dá liosta agus cuir litir an ráitis atá ceart faoin uimhir ábhartha thíos:

1.	**2.**	**3.**

20. Déan idirdhealú idir **idir-réiteach** agus **eadráin**.

____

____

____

____

____

Tosaíonn Roinn B ar leathanach 10

Le húsáid le Roinn B - Ceist 1 (A)

Buiséad Pleanáilte do Theaghlach Uí Shíoráin do 2019

	Ean	Fea	Már	Iomlán Ean-Már	Meastachán Aib - Noll	Iomlán don Bhliain Ean -Noll
IONCAM PLEANÁILTE	€	€	€	€	€	€
Máiréad Uí Shíoráin - tuarastal	2200	2200	2200	6600		
Éanna Ó Síoráin - pá	1800	1800	1800	5400		
Sochar linbh	280	280	280	840		
IONCAM IOMLÁN	4280	4280	4280	12840		
CAITEACHAS PLEANÁILTE						
Seasta						
Árachas tí bliantúil			940	940		
Iasacht chairr agus árachas cairr	320	320	320	960		
Morgáiste	950	950	950	2850		
Fo-iomlán	1270	1270	2210	4750		
Neamhrialta						
Teileafón agus leathanbhanda	130	130	130	390		
Costais solais agus teasa	140		125	265		
Costais choinneála cairr	160	160	160	480		
Costais teaghlaigh	890	890	890	2670		
Fo-iomlán	1320	1180	1305	3805		
Roghnach						
Costais siamsaíochta	100	120	130	350		
Laethanta saoire	290			290		
Maisiú tí			3900	3900		
Fo-iomlán	390	120	4030	4540		
CAITEACHAS IOMLÁN	2980	2570	7545	13095		
Airgead Glan	1300	1710	(3265)	(255)		
Airgead Tosaigh	80	1380	3090	80		
Airgead Deiridh	1380	3090	(175)	(175)		

Le húsáid chun obair gharbh a dhéanamh do Roinn B – Ceist 1 (A), más gá

IONCAM	**CAITEACHAS SEASTA**
Máiréad Uí Shíoráin - tuarastal:	**Árachas tí bliantúil**:
Éanna Ó Síoráin - pá:	**Iasacht chairr agus árachas cairr**:
Sochar linbh:	**Morgáiste**:
CAITEACHAS NEAMHRIALTA	**CAITEACHAS ROGHNACH**
Teileafón agus leathanbhanda:	**Costais siamsaíochta**:
Costais solais agus teasa:	**Laethanta saoire**:
Costais choinneála cairr:	**Maisiú tí**:
Costais teaghlaigh:	

Le húsáid le Roinn B – Ceist 1 (B)

(B)

(i) Sainaithin ioncam breise i mBuiséad Teaghlaigh Uí Shíoráin.	Don oifig amháin	
Freagra:		

(ii) Cad é an t-iarmhéid airgid deiridh atá measta do theaghlach Uí Shíoráin ag deireadh mhí an Mhárta 2019?	Don oifig amháin	
Iarmhéid: **€**		

(iii) Tabhair **dhá** shlí le déileáil leis an gcúinse sealadach seo ag deireadh mhí an Mhárta 2019, mura mbeidh teacht ag teaghlach Uí Shíoráin ar shaoráid rótharraingthe.	Don oifig amháin	
Slí 1:		
Slí 2:		

NÁ DÉAN DEARMAD AN 'ROINN A' SEO A THABHAIRT AR AIS LE DO FHREAGARLEABHAR

2018. S43T

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH 2018

STAIDÉAR GNÓ – ARDLEIBHÉAL – PÁIPÉAR I

DÉ MÁIRT 12 MEITHEAMH 2018 – MAIDIN 9.30 - 12.00

ROINN B

(160 marc)

- Tá 40 marc ag gabháil le **GACH** ceist.
- Freagair **CEITHRE** cheist ar bith.
- Bronnfar marcanna ar obair, ar leagan amach agus ar chur i láthair, fóiliónna agus dátaí san áireamh de réir mar is cuí.
- Ba cheart go dtaispeánfaí an lá, an mhí agus an bhliain sna dátaí.
- Is ceadmhach áireamháin a úsáid.

1. **Ceist í seo faoi Bhuiséad Teaghlaigh**

Freagair gach cuid den cheist seo:

(A) Ar *leathanach 10 de Roinn A* tá Foirm pháirtchomlánaithe bhuiséid do theaghlach Uí Shíoráin do 2019. Iarrtar ort an fhoirm seo a chomhlánú, agus na figiúirí a líonadh isteach sa cholún 'Meastachán Aib - Noll', agus sa cholún 'Iomlán don Bhliain Ean - Noll'.

*(**Tabhair do d'aire**: tá leathanach d'obair gharbh ar fáil ar leathanach 11 de Roinn A, más gá.)*

Ba chóir na nithe seo a leanas a chur san áireamh:

- Tá Máiréad ag súil le h**ardú** 15 % ar a tuarastal ó 1 Lúnasa.
- Measann Éanna go dtuillfidh sé €150 sa bhreis ar ragobair i mí Dheireadh Fómhair agus i mí na Samhna. Gheobhaidh sé €500 mar bhónas Nollag i mí na Nollag.
- Beidh triúr leanaí i dteaghlach Uí Shíoráin nuair a thiocfaidh a dtríú leanbh ar an saol i mí na Samhna.
- Tá an iasacht chairr agus an t-árachas cairr iníoctha go míosúil agus **méadófar** iad de €275 in aghaidh na míosa ó 1 Samhain nuair a cheannófar carr nua.
- **Méadófar** morgáiste an tí de €35 in aghaidh na míosa ó 1 Bealtaine.
- Meastar gur €160 in aghaidh na míosa a bheidh costais teileafóin agus leathanbhanda ó 1 Meitheamh.
- Meastar gur €890 a bheidh costais solais agus teasa don dá mhí dhéag (Ean - Noll 2019).
- Meastar go **méadóidh** costais choinneála cairr de €100 in aghaidh na míosa ón 1 Samhain.
- Meastar go bhfanfaidh na costais teaghlaigh ag an leibhéal céanna, ach amháin i mí Iúil nuair a thiocfaidh **laghdú** de 30% orthu.
- Cosnóidh siamsaíocht €120 in aghaidh na míosa ar an meán, ach amháin i mí na Nollag nuair a thiocfaidh **méadú** de 50% air.
- Meastar go gcosnóidh saoire mhuintir Uí Shíoráin, i mí an Mheithimh, €2,900. Caithfear an t-iarmhéid a íoc i mí na Bealtaine.
- Níl aon mhaisiú breise ar an dteach beartaithe in 2019.

(30)

(B) Freagair iad seo a leanas ar *leathanach 12 de Roinn A*:

(i) Sainaithin ioncam breise i mBuiséad Teaghlaigh Uí Shíoráin.

(ii) Cad é an t-iarmhéid airgid deiridh atá measta do theaghlach Uí Shíoráin ag deireadh mhí an Mhárta 2019?

(iii) Tabhair **dhá** shlí le déileáil leis an gcúinse sealadach seo ag deireadh mhí an Mhárta 2019, mura mbeidh teacht ag teaghlach Uí Shíoráin ar shaoráid rótharraingthe. (10)

(40 marc)

2. **Ceist í seo faoi Chuntas Club**.

***Freagair gach cuid den cheist seo**:*

Bhí na Sócmhainní agus na Dliteanais seo a leanas ag Club Leadóige Chrann na Gaoithe, Carraig Mhic Uidhilín, Co. Dhún na nGall, ar 01/01/2017:

Clubtheach €230,000	Airgead Tirim €27,000	Iasacht Théarmach €80,000
Banc €3,000	Tuilsoilse €45,000.	

Seo thíos achoimre ar bhearta airgeadais an chlub don bhliain dar críoch 31/12/2017:

Fáltais:	**€**
Síntiúis	18,000
Táillí Comórtais	5,300
Lató an Chlub	27,700
Urraíocht Bhliantúil	24,000
Íocaíochtaí:	**€**
Deisiúcháin ar Thuilsoilse	2,740
Speansais Lató	11,200
Cothabháil na gCúirteanna	6,517
Duaiseanna Comórtas	3,070
Speansais Ghinearálta	2,150
Ceannacháin Trealaimh	9,600
Árachas	1,950

Eolas breise ar 31/12/2017:

(i) Síntiúis réamhíoctha €730

(ii) Speansais Ghinearálta dlite €160

(iii) Árachas réamhíoctha €325

(iv) Trealamh le dímheas de 15%

(v) Tuilsoilse le dímheas de 10%

(A) Ullmhaigh ráiteas a ríomhann Ciste Carntha an Chlub ar 01/01/2017. (8)

(B) Ullmhaigh Cuntas Ioncaim agus Caiteachais don bhliain dar críoch 31/12/2017. (27)

(C) Ríomh an céatadán ioncaim a thagann ó urraíocht.
Déan trácht ar do fhreagra. (5)

(40 marc)

3. **Ceist í seo a bhaineann le Buiséad Náisiúnta, Boilsciú agus Feasacht Eacnamaíochta.**

Freagair gach cuid den cheist seo:

(A) Cuireadh na figiúirí seo thíos i láthair lá an bhuiséid mar réamh-mheastacháin don bhliain 2018:

Príomh-mhíreanna Ioncaim agus Caiteachais	**Figiúirí Measta ina Milliúin €**
Cáin Chorparáide	540
Seirbhísí Sláinte	1,870
Dleachtanna Máil	285
ÍMAT	3,150
Coimirce Shóisialta	1,440
Oideachas agus Scileanna	1,680
Fónamh ar Fhiachas	780
CBL	2,250
Talmhaíocht, Bia agus Muir	250

(i) Dréachtaigh an Buiséad Náisiúnta do 2018 leis an eolas thuas.

Luaigh cé acu an buiséad 'barrachais' nó buiséad 'easnaimh' é.

(ii) Mínigh an téarma `cáin chorparáide`.

(iii) Tá rialtas SAM i ndiaidh ráta na cánach corparáide a laghdú le déanaí.

Tabhair breac-chuntas ar an tionchar a bheadh ag an athrú seo ar Bhuiséad Náisiúnta na hÉireann.

(19)

(B) (i) Ba é an costas maireachtála i dtír in 2016 ná €7,000. €7,105 an costas maireachtála in 2017. Ríomh an ráta boilscithe. (Taispeáin do chuid oibre.)

(ii) Mínigh an téarma 'boilsciú'.

(iii) Sainaithin tomhas oifigiúil an bhoilscithe in Éirinn.

(iv) Luaigh **dhá** chúis le boilsciú.

(15)

(C) Theip ar iarracht na hÉireann chun Corn Domhanda Rugbaí 2023 a óstáil.

Tabhair breac-chuntas ar **dhá** thionchar eacnamaíochta d'Éirinn dá mba rud é gur éirigh leis an iarracht seo.

(6)

(40 marc)

4. **Ceist í seo faoi Thomhaltóirí**.

***Freagair gach cuid den cheist seo**:*

Tá cónaí ar Aindrias agus Cáit Ó Tuathaigh ag Radharc an Locha, Mucros, Co. Chiarraí. Chuireadar saoire theaghlaigh, seachtain i Lanzarote ó 24 Bealtaine 2018 go 31 Bealtaine 2018 ar chostas €2,400, in áirithe le Taisteal na Ríochta Teo., Radharc na Páirce, Cill Airne, Co. Chiarraí. Luadh go soiléir ar an mbróisiúr saoire go raibh a linn snámha féin san ionad árasán ina mbeidís ag fanacht.

Nuair a shroicheadar an t-árasán, fuair muintir Uí Thuathaigh amach nach raibh aon linn snámha ann. Bhí díomá mhór orthu.

(A) (i) Ainmnigh an dlí tomhaltais a bhaineann le hábhar sa chás seo.

(ii) Luaigh prionsabal ábhartha an dlí tomhaltais a briseadh anseo.

(6)

(B) (i) Ar 3 Meitheamh 2018, i ndiaidh dóibh filleadh abhaile, scríobh Cáit Uí Thuathaigh litir ghearáin chuig bainisteoir Thaisteal na Ríochta Teo. agus sásamh oiriúnach á lorg aici.

Scríobh an litir a sheol Cáit Uí Thuathaigh chuig Taisteal na Ríochta Teo.

(ii) Ar 5 Meitheamh 2018, rinne Taisteal na Ríochta Teo. teagmháil le Cáit agus cruthúnas á lorg acu gur íoc sí as an tsaoire.

Luaigh **dhá** mhodh a d'fhéadfadh a bheith úsáidte ag muintir Uí Thuathaigh chun íoc as an tsaoire.

(26)

(C) (i) Mínigh an téarma 'tobceannach' agus tabhair sampla de.

(ii) Mínigh **dhá** thréith a bhaineann le tomhaltóir maith.

(8)

(40 marc)

5. **Ceist í seo a bhaineann le Leabhar Airgid Anailísithe agus le Baincéireacht Phearsanta**.

***Freagair gach cuid den cheist seo**:*

Úsáideann Micheál Ó Conchúir leabhar airgid anailísithe le taifead a choinneáil ar a chuntais teaghlaigh. Níl cuntas bainc aige.

(A) Ullmhaigh leabhar airgid anailísithe Mhichíl Uí Chonchúir do mhí na Bealtaine 2018 ó na sonraí atá luaite thíos:

Nóta: Bain úsáid as na ceannteidil cholúin airgid seo thíos:

Taobh an Dochair (Fáltais): Airgead Pá Eile

Taobh an tSochair (Íocaíochtaí): Airgead Earraí Grósaera Solas agus Teas Cíos Eile

Dáta	**Bearta**	**Méid €**
1 Bealtaine 2018	Airgead tosaigh	1,160
5 Bealtaine 2018	D'íoc as earraí grósaera	280
7 Bealtaine 2018	Fuair an pá a íoctar uair sa choicís	780
11 Bealtaine 2018	D'íoc as bille leictreachais	125
12 Bealtaine 2018	D'íoc as siamsaíocht	70
15 Bealtaine 2018	D'íoc as bille míosúil cíosa	440
16 Bealtaine 2018	D'íoc as earraí grósaera	290
18 Bealtaine 2018	D'íoc as bille gáis	70
21 Bealtaine 2018	Fuair an pá a íoctar uair sa choicís	780
23 Bealtaine 2018	D'íoc as bille míosúil giomnáisiam	55
25 Bealtaine 2018	D'íoc bille teileafóin	100
29 Bealtaine 2018	D'íoc as earraí grósaera	320
30 Bealtaine 2018	Buachan Lató	25

(17)

(B) Tá Micheál ag filleadh ar an oideachas mar mhac léinn lánfhásta i mí Mheán Fómhair agus é i dteideal deontas oideachais ón rialtas. D'iarr sé comhairle ar a dheirfiúr óg, atá ag déanamh Staidéar Gnó, faoi chuntas bainc a bheith aige.

Cad iad na freagraí ba chóir dá dheirfiúr a thabhairt ar na ceisteanna seo a leanas?

(i) Luaigh **trí** riachtanas nach foláir do dhuine a chomhlíonadh agus cuntas bainc á oscailt aige/aici.

(ii) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** dhifríocht idir cuntas reatha agus cuntas taisce.

(iii) Luaigh agus mínigh conas a d'aistreofaí deontas oideachais Mhichíl go dtí a chuntas bainc.

(iv) I leabhar airgid anailísithe Mhichíl taispeántar na trí bhille teaghlaigh seo a leanas:

- Cíos míosúil
- Earraí grósaera
- Leictreachas

Mínigh mhodh **amháin dhifriúl** a d'fhéadfadh Micheál a úsáid chun na **gach aon ceann** de billí seo a íoc óna chuntas nua bainc.

(23)

(40 marc)

6. Ceist í seo a bhaineann le hÁrachas agus le Daoine ag Obair.

Freagair gach cuid den cheist seo:

Tá cónaí ar Shorcha de Faoite, a rugadh ar 17 Lúnasa 1994, ar an tSráid Mhór, Dún Droma, Co. Bhaile Átha Cliath. Cheannaigh sí a céad charr le déanaí i ndiaidh di pas a fháil sa scrúdú tiomána. Ghlaoigh sí ar chuideachta árachais agus fuair sí meastachán den gcostas a bheadh ar árachas tríú páirtí agus ar árachas cuimsitheach. Dúirt fostaí na cuideachta árachais le Sorcha go mbeadh ualú ar a préimh mar nach bhfuil bónas cheal éilimh aici.

(A) (i) Mínigh an difríocht idir cumhdach árachais tríú páirtí agus cumhdach árachais cuimsitheach.

(ii) Luaigh agus mínigh na prionsabail árachais ba chóir do Shorcha a bheith ar an eolas fúthu agus árachas cairr á fháil aici.

(iii) Mínigh na téarmaí a leanas, **agus tagairt agat do Shorcha**:

(a) Ualaithe

(b) Préimh

(c) Bónas cheal éilimh.

(24)

Íoctar bunphá de €320 in aghaidh na seachtaine le Sorcha mar fhostaí i gcuideachta áitiúil, móide coimisiún 8% ar a díolacháin iomlána. Faigheann sí creidmheas cánach leis agus tógtar asbhaintí reachtúla as a hollphá.

(B) (i) Mínigh an téarma 'creidmheas cánach'.

(ii) Luaigh **dhá** asbhaint reachtúil a thógfaí óna hollphá.

(iii) Tabhair breac-chuntas ar aidhm **gach** ceann de na hasbhaintí reachtúla seo.

(iv) Má dhíol Sorcha luach €870 d'earraí in aon seachtain amháin, ríomh a hollphá don tseachtain sin. Taispeáin do chuid oibre.

(16)

(40 marc)